



Flyvning & Alkohol

UFORENELIGE
STØRRELSER

Statens Luftfartsvæsen

Flyvning & Alkohol,
Statens Luftfartsvæsen
(SLV). SLV er en stats-
virksomhed under
Trafikministeriet.
Grafisk formgivning:
Jytte Sonne. Fotos:
Ted Fahn, Jon Nordstrøm.
Tryk: SLV, 2002.
Oplag: 5000 stk.
© Statens Luftfartsvæsen
ISBN: 87-7280-126-3

<i>INDHOLD</i>	
<i>Flyvning og alkohol - UFORENELIGE størrelser</i>	3
<i>Hvornår er man ALKOHOL-MISBRUGER?</i>	4
<i>Nogle typiske faktorer, der kan indicere et ALKOHOLPROBLEM</i>	5
<i>HVAD SKER der når man drikker alkohol?</i>	6
<i>PROMILLE og forbrænding</i>	8
<i>GODE RÅD om dårlige alkoholvaner</i>	9
<i>Risiko for OPDAGELSE</i>	11
<i>Konsekvenser ved konstateret OVERFORBRUG</i>	12
<i>AFSLUTNING</i>	15

Statens Luftfartsvæsen
Ellebjergvej 50
DK-2450 København SV
Tlf: 36 18 60 00
E-mail: dcaa@slv.dk
<http://www.slv.dk>

Flyvning og alkohol - UFORENELIGE størrelser

Indledning

Indtagelse af alkoholiske drikke som rusmiddel er en almindelig kendt og udbredt del af vor kultur.

Indtagelse sker for at opnå afslapning eller stimulans - og dette må vel, når det sker med mådehold, anses for et gode.

Imidlertid har dette rusmiddel, som mange andre rusmidler, så alvorlige negative sider, at midlet bør omgås med allerstørste forsigtighed.

Nedsættelse af intellektuel og motorisk formåen, tab af selvkontrol, alvorlige helbredsskader og afhængighed er nogle af de negative sider, der er forbundet med alkoholindtagelse.

I forbindelse med flyvning er ingen af alkoholens negative sider acceptable. Der må derfor gøres alt hvad der er muligt for at adskille flyvning og alkohol.

Luftfartslovgivningen fastsætter derfor en lav maksimumsstørrelse (0,19 promille) for indhold af alkohol i blodet ved funktioner af betydning for flyvesikkerheden, ligesom der er fastsat krav om generel ædruelighed for certifikatindehavere.

Statens Luftfartsvæsen har udarbejdet nærværende folder med det formål, at videregive viden om alkohol og alkoholmisbrug, forebyggelse og afhjælpning, indikatorer på mulige alkoholproblemer samt orientere om luftfartsvæsenets formulerede politik på området.

Det er håbet, at denne folder kan medvirke til at den enkelte certifikatindehaver på baggrund af viden og forståelse formulerer sin egen alkoholpolitik, som kan sikre, at omgang med alkohol kan foregå uden at man kommer i konflikt med den betroede funktion i luftfarten - og dermed flyvesikkerheden.

Hvornår er man alkohol-MISBRUGER?

- Hvad er ALKOHOL-MISBRUG?

Man har et uheldigt og skadeligt forhold til alkohol, når indtagelse af alkoholiske drikke griber forstyrrende ind i sociale-, arbejds- eller helbreds-mæssige forhold.

Statens Luftfartsvæsen anvender følgende definition på alkohol-misbrug: "Der er tale om alkohol-misbrug, når en persons alkoholforbrug er af en sådan størrelsesorden at vedkommendes fysik skades eller vedkommendes personlighed og sociale adfærd ændres (forstyrres), eller hvis alkoholforbrug er en forudsætning for at personen kan fungere i hverdagen".

Der er et "gråt område" hvor alkoholforbruget endnu ikke er så stort, at der er tale om egentligt alkohol-misbrug, men hvor grænsen er nær. Her er der stor risiko for at forbruget tiltager yderligere og udvikler sig til et egentligt alkohol-misbrug.

I dette område bør den enkelte og omgivelserne være yderst opmærksomme på, om en sådan udvikling er i gang - og om nødvendigt gribe ind. Luftfartslægen, Lægerne på Flyvemedicinsk Klinik og flyvelægerne vil altid stå til rådighed med sagkyndig vurdering af situationen og støtte til at standse en uheldig udvikling.

Har du svært ved at holde op efter nogle få genstande?

Begrebet "ædruelighed" kan være vanskeligt at definere præcist, men ud over hvad der er nævnt under definitionen ovenfor anser Statens Luftfartsvæsen, at der er et ædruelighedsproblem, når en certifikatindehavers alkoholforbrug er af en sådan størrelsesorden, at det efter gængs viden må anses for godtgjort, at den pågældende på grund af alkoholens kort- og/eller langtidsvirkning har reduceret kapacitet i perioder, der er relevante for pågældende certifikatudøvelse. Endvidere når en certifikatindehaver under indflydelse af alkohol udviser en adfærd, der er uforenelig med en ansvarsbevidst og samvittighedsfuld hensyntagen til egen eller andres sikkerhed.

Tøv derfor aldrig med at søge støtte og hjælp hvis alkoholforbruget er ved at blive for stort. Det er vigtigt at undgå at overskride grænsen til egentligt alkoholmisbrug - og de dermed forbundne helbreds- og arbejdsproblemer. Dertil kommer, at jo før hjælpen og støtten bliver sat ind, jo større er chancen for at bevare certifikatet.

Nogle typiske faktorer, der kan indicere et ALKOHOLPROBLEM

Oplysninger fra personen selv eller andre om:

- Alkoholforbrug på mere end 21 genstande for mænd og 14 genstande for kvinder - om ugen
- Dom for spirituskørsel, især efter det fyldte 30. år
- Gentagne tilfælde af uansvarlig adfærd under påvirkning af alkohol
- "Black-out" tilfælde
- Hukommelses-/koncentrationsbesvær
- Gentagne mavesårs-tilfælde
- Kronisk mavekatarr
- Gentagne lungebetændelser
- Bugspytkirtelbetændelse
- Sovende/stikkende fornemmelser i benene
- Appetitløshed - tåler dårligt sukkerholdig føde
- Vedvarende let forhøjet blodtryk

Fund ved lægeundersøgelse:

- Lugter af alkohol
- Ryster på hænderne
- Røde håndflader
- Følelig forstørret lever
- Let forhøjet blodtryk
- Påvirket balancefunktion

Fund ved blodprøver:

En række abnorme blodprøveresultater kan lede tanken hen på alkoholmisbrug-/overforbrug. Ingen blodprøve udsiger noget sikkert om alkoholoverforbrug i en længere periode, men ved et overforbrug gennem længere tid vil "levertal og CDT" normalt være påvirkede.

Spørgsmål, hvor et bekræftende svar kan indicere et alkoholproblem:

- Drikker du mere end dine venner?
- Har du svært ved at holde op efter nogle få genstande?
- Drikker du alene?
- Har nogle af dine nærmeste klaget over dit drikkeri?

- Skyller du de første drinks hurtigt ned?
- Undskylder du dit drikkeri, over for dem du holder af, og lover at ændre det?
- Kan du drikke mere end for et år siden?
- Har du det bedre, når du drikker, end når du er ædru?
- Drikker du ofte mere end planlagt?
- Begynder du dagen med at drikke?
- Undlader du at spise, når du drikker?

HVAD SKER der når man drikker alkohol?

Alkohol optages hurtigt i organismen, især hvis den indtages sammen med kul-dioxid (som i øl, champagne eller blandet med danskvand eller tonicvand). Optagelsen forsinkes dog meget, hvis alkoholen indtages sammen med mad. En del af alkoholen, 10-20%, bindes desuden til madens nedbrydningsprodukter og bliver derfor slet ikke optaget.

1. Selv små mængder alkohol (1-2 genstande) har indvirkning på hjernens funktion. Ved en promille på 0,2-0,4 øges eksempelvis antallet af fejl ved motoriske handlinger og præcisionsrutiner markant. Af undersøgelser af alkohols effekt på pilotpræstationer fremgår det, at for både erfarne og uerfarne piloters vedkommende forringes deres ydeevne betragteligt - selv med små promiller.
2. Ved højere promiller vil alkoholpåvirkningen ofte være synlig for andre. Ved en promille på over 1,0 vil 50% være synligt påvirkede. Selvkritikken svinder, agtpågivenhed og parathed mindskes, reaktionstiden øges, og det går ud over evnen til at koncentrere sig og til at arbejde med omhu og præcision; bevægelserne bliver ukoordinerede og usikre og talen uklar og grødet, overblikket og situationsfornemmelsen reduceres osv. osv.
3. En promille mellem 0,2-0,8 er næppe farlig for helbredet. Man skal dog være opmærksom på, at hudkarrene er udvidede og varmeafgivelsen derfor betydelig. At drikke alkohol for at holde varmen er ikke kun uhensigtsmæssigt men direkte farligt.

En lille og mellemstor promille vil ofte medføre søvnighed, og det er et velkendt fænomen at fulde folk kan falde i søvn når som helst og hvor som helst. Undertiden anvendes alkohol af personer med søvnbesvær ("night cap"). Selv om indsovnningen går lettere og hurtigere, bliver gennemsovnningen forstyrret, søvnen overfladisk og afbrudt og søvnkvaliteten alt i alt forringet. Alkohol er derfor uegnet som sovemedicin. Alkohol kan imidlertid også virke opkvikkende og igangsættende, men kun for en kort periode; som "opstrammer" er man bedre stillet med "a nice cup of tea".

Alkohol har en vis smertestillende effekt, men 1-2 aspirintabletter er lige så effektivt og bør naturligvis foretrækkes.

Depressioner forstærkes som regel af alkohol. Hvis man er trist til mode er alkohol ikke løsningen på problemet eller den kriselignende tilstand man befinder sig i, og det gælder såvel på kort som på lang sigt.

Alkohol har en kraftig angstdæmpende virkning og anvendes derfor ofte som "nervemedicin" - en farlig praksis som ofte fører til misbrug. Langt sundere og nok også mere effektivt er det at tale med en god ven om problemerne eller eventuelt søge hjælp hos en psykolog eller psykiater.

Alkohol kan forstærke virkningen af mange slags medicin og som regel på en helt uberegnelig måde; det gælder især sove-tabletter, beroligende midler, søsygetabletter og midler mod allergi, men også mange andre lægemidler.

Alkohol er en del af den vestlige kultur. Et regelmæssigt forbrug på 1-2 genstande om dagen, helst i forbindelse med måltiderne, er helt foreneligt med en optimal sundhedstilstand. Der kan næppe vindes noget ved at ned-sætte et sådant forbrug - som måske giver en vis beskyttelse mod åreforkalkning og kredsløbssygdomme - og som givetvis kan bidrage til en psykisk og social mere tilfredsstillende tilværelse; men en forøgelse til over 3 genstande om dagen kan medføre øget sygelighed - og en indtagelse af over 6 genstande dagligt vil være klart risikabel, både fysisk, psykisk og socialt.

Indtagelse af
over 3 gen-
stande om
dagen kan
medføre øget
sygelighed

Promille og FORBRÆNDING

1/2 - 1 time efter indtagelsen er alkoholen optaget i organismen og har fordelt sig i blodet og vævsvæskerne, hvor koncentrationen - den såkaldte promille - nu kan måles eller beregnes.

Som tommelfingerregel kan man regne med, at een genstand (f.eks. 1 almindelig pilsner) = 12 g alkohol medfører en promille på ca. 0,2; der er dog store individuelle forskelle ligesom legemsvægt og køn spiller ind.

Forbrændingen af alkohol foregår i leveren med konstant hastighed: i gennemsnit 0,1 g pr. kg. pr. time. Dette svarer til et fald i alkoholkoncentrationen på omkring 0,15 promille pr. time eller "1 genstand pr. 5 kvarter".

Der er mange forestillinger om hvorledes man hurtigt kan skaffe sig af med en promille: Sort kaffe, varmt bad, koldt bad, muskelarbejde eller en rask spadseretur i den friske luft. Men alle disse aktiviteter ændrer intet ved leverens forbrændings-hastighed, som er konstant under alle forhold.

Det er hjernen, mavesækken, tarmene, leveren og nyrerne, der har det meste arbejde med alkoholen. Men overraskende er det nok for mange, at alkoholen påvirker praktisk talt hver eneste celle i kroppen. Fedtvæv og knogler bliver mindst berørt.

Forbrændingen af alkohol i leveren svarer til 1 genstand pr. 5 kvarter

Gode råd om dårlige ALKOHOLVANER

- For at kunne vurdere om ens alkoholvaner er gode eller dårlige, må man være klar over hvor meget man i gennemsnit drikker om ugen.
- Holder kvinder sig til ca. 14 genstande om ugen og mænd til ca. 21 genstande om ugen vil dette forbrug ikke medføre nogen former for sundhedsskader.
- Man bør være ærlig over for sig selv og en gang i mellem gøre op, hvor meget der drikkes på en tilfældig uge. Det kan være hensigtsmæssigt at lave et ugeskema over sit forbrug. En del vil nok overraskes over at se resultatet sort på hvidt. Hvis forbruget ligger over det ovennævnte antal genstande bør man gå sit alkoholforbrugsmønster igennem og undgå at drikke det man har mindst glæde af. Man kan samtidigt beslutte at erstatte stærke alkoholiske drikke med mindre stærke. Der vil således bedre kunne nydes den form for alkoholindtagelse, som man sætter særlig pris på. Det kan f.eks. være vinen til maden.
- Der kan være mange årsager til et overforbrug af alkohol. Det første og største skridt bort fra et alkoholmisbrug er eget ønske om at reducere forbruget samt erkendelse af, hvad årsagen er til et stort behov for alkohol.
- Finder man, at man drikker for meget er det en god idé en gang i mellem at holde en alkoholfri uge, en såkaldt "hvid" uge. Mange vil derigennem opleve, at selv et mindre dagligt alkoholforbrug tapper en for en hel del energi og aktivitet.
- Til gode vaner hører at man generelt ikke drikker når man er alene, og at man selv bestemmer sit forbrug og ikke "drikker med" for at tilpasse sig andres alkoholforbrug.
- En ændret dagligdags- og livsrytme vil kunne medvirke til et mindre forbrug af alkohol. Der er mange muligheder for at bryde de daglige vaner. Prøv selv at gennemtænke mulighederne for motions-, idræts- og andre fritidsaktiviteter. Primært må man forsøge at bryde de rytmer, som hidtil har været optakten til alkoholindtagelse.

- Det er vigtigt at bevare selvrespekten og andres respekt. Dette kan opnås ved at være åben og ærlig og erkende sit problem.
- Hvis man ikke kan nedbringe sit alkoholforbrug, kan man være på vej ud i et destruktivt forbrug, der støt og roligt vokser, idet man tåler mere og mere alkohol og kræver mere og mere alkohol for at føle sig beruset og opstemt (udvikler såkaldt tolerance). I den situation bør man vælge at søge råd og vejledning hos Luftfartslægen, Flyvemedicinsk Klinik, flyvelæge, Company Doctor, egen læge eller tillidsperson blandt kolleger, gerne sammen med evt. ægtefælle eller nær ven.

Flyvemedicineren eller egen læge kan bedømme om der er risiko for organskader, især nedsat leverfunktion og evt. udvikling af alkoholisk fedtlever og skrumpelever, forhøjet blodtryk og lignende. Hertil kommer muligheden for skadevirkninger på hjernen og nervesystemet - og på psyken. Heldigvis vil mange, hvis de i tide søger kvalificeret hjælp, kunne nøjes med mindre alarmerende problemer, nemlig overvægt, dårlig kondition, øget svedtendens, maveproblemer, ændret søvnrytme og irritabilitet. Disse problemer vil mindskes, hvis man holder en alkoholpause på nogle uger. På Flyvemedicinsk Klinik har man de nødvendige ressourcer for at rådgive bedst muligt med henblik på, at grænsen til alkoholisme ikke overskrides, - og de dermed følgende problemer vedrørende bevarelse af certifikat formindskes.

Risiko for OPDAGELSE

Der bør ikke tales om risiko, men om mulighed, idet det jo ikke drejer sig om at skjule problemet, men om at få det erkendt og afhjulpnet. Information om et muligt alkoholproblem kan nå Statens Luftfartsvæsen på flere måder. Allerhelst ved henvendelse fra den pågældende selv om afklaring og afhjælpning.

En anden mulighed kan være information om spritkørsel fra Rigspolitechefens Kriminalregister. Endvidere henvendelse fra kolleger, arbejdsgiver, familiemedlemmer eller andre nærtstående, som har iagttaget et problem, og som er bekymrede for den pågældende selv og for flyvesikkerheden. Desuden fra resultaterne af de rutinemæssige helbredsundersøgelser, hvor lægen har pligt til at vurdere, om der er tegn på alkohol-overforbrug.

Ved de rutinemæssige undersøgelser af professionelle certifikatindehavere foretages en såkaldt Gamma-GT undersøgelse som en mulighed for at påvise et alkoholproblem. Gamma-GT undersøgelsen baserer sig på blodanalyse og kan vise overbelastning af leveren forårsaget af medicinindtagelse, sygdom eller alkoholoverforbrug. Undersøgelsen er således ikke alkoholspecifik, og unormale tal kan have andre årsager end alkohol. Det er derfor vigtigt, at lægen og den pågældende ved positive fund drøfter, hvad årsagen kan være.

Er der en anden årsag end alkohol, og dette kan bekræftes ved gentaget eller anden undersøgelse, er der jo ingen grund til at gå videre med afkræftelse af formodning om alkoholoverforbrug. Hvis imidlertid alkoholindtagelse vurderes at kunne være årsagen, skal der snarest foretages supplerende undersøgelser for at bestemme omfanget af dette.

En sådan supplerende undersøgelse vil typisk være den såkaldte CDT-undersøgelse, som ligeledes er baseret på en blodanalyse. Denne undersøgelse er til gengæld alkohol-specifik og udviser mængden af alkohol indtaget i en vis periode forud for prøven. Ved vurdering af et alkoholproblems omfang vil Statens Luftfartsvæsen altid foretage en samlet bedømmelse af alle foreliggende oplysninger og ikke basere sin vurdering på et enkelt sæt prøveresultater.

Information om
et muligt alkohol-
problem kan nå
Statens Luft-
fartsvæsen på
flere måder

Konsekvenser ved konstateret OVERFORBRUG

Statens Luftfartsvæsens praksis

Hvis Statens Luftfartsvæsen bliver bekendt med, at en certifikatindehaver har et alkoholproblem eller ved tvivl om ædruelighed, har det pligt til at undersøge om forholdet bør medføre, at certifikatet skal inddrages, fordi der foreligger en flyvesikkerhedsmæssig risiko. Hvis der er formodning herom, skal certifikatet sættes ud af kraft, indtil det er afklaret om der foreligger ugyldighedsgrund.

Hvis det skønnes, at der ikke er tale om alkoholafhængighed og at den pågældende relativt let kan ophøre med overforbruget, vil der almindeligvis blive pålagt en række kontrolundersøgelser med visse intervaller til afklaring af, om der er tale om et reelt misbrugsproblem eller om årsagen er "episodisk" overforbrug, vanemæssigt stort forbrug på kanten af det acceptable etc. I en sådan situation er det uhyre vigtigt, at den pågældende samarbejder om afklaringen – og det bedste råd, der her

kan gives, er total afholdenhed i den periode, hvor man skal godtgøre, at man ikke har et alkoholproblem. I disse tilfælde vil certifikatet, afhængigt af omstændighederne, normalt ikke blive sat ud af kraft.

Hvis det skønnes, at der kan være tale om et reelt misbrugsproblem, vil certifikatindehaveren normalt blive henvist til særlige undersøgelser, f.eks. udvidede helbredsundersøgelser, undersøgelse ved speciallæge i psykiatri og eventuel testning ved psykolog etc. I sådanne tilfælde vil certifikatet altid være sat ud af kraft, medens udredning foregår.

Hvis resultatet af disse undersøgelser er diagnosen: "Alkohol-misbrug" og -afhængighed vil indehavere af erhvervs-certifikater, der vurderes at have ringe tilbagefaldsrisiko, kunne generhverve certifikatet på de betingelser, der fremgår af Statens Luftfartsvæsens praksis (se efterstående).

Privatflyvere vil som udgangspunkt først kunne generhverve certifikat efter to års alkoholfri observationsperiode uden støtte af medikamenter - f.eks. antabus.

Det er endvidere praksis, at certifikatindehavere, der anden gang fradømmes førerbevis for spirituskørsel får certifikatet inddraget i samme periode som førerretten.

Praksis ved konstateret alkoholmisbrug med afhængighed (For Trafikflyvere, Flyvemaskinister, Flyveledere, AFIS-operatører, Kabinebesætningsmedlemmer):

Tidligst tre måneder efter at et certifikat er sat ud af kraft på grund af konstateret alkoholmisbrug med afhængighed, foretager SLV ved anvendelse af AMC * en vurdering af, hvorvidt den pågældende certifikatindehavers problem kan anses for afhjulpet, og hvorvidt tilbagefaldsrisiko må anses for ringe.

Følgende 5 punkter er en forudsætning for recertificering:

- Gennemført behandling (afgiftning) under indlæggelse på et af SLV godkendt behandlingssted (Primærbehandling min. 3-4 uger samt familiebehandling og efterbehandling (f.eks. Minnesota-modellen)).
- Speciallægeundersøgelse (psykiatrisk/psykologisk) ved speciallæge godkendt af SLV tidligst 4 uger efter udskrivning fra behandlingssted.
- Almen helbredsundersøgelse på Flyvemedicinsk Klinik umiddelbart inden behandling ved AMC.
- Fuldmagt fra vedkommende til at drøfte problemet med arbejdsgiveren (luftfartsselskab, flyveledertjenestested).
- Udtalelse fra arbejdsgiver (flyvechef/tjenestestedsleder) vedrørende alkoholrelaterede problemer i tjenesten (standardskrivelse med formaliserede spørgsmål).

Betingelser og begrænsninger ved recertificering:

Såfremt SLV beslutter, at recertificering kan finde sted, skal certifikatindehaveren pålægges følgende betingelser/begrænsninger:

- Undersøgelse ved en af SLV godkendt speciallæge i psykiatri 3-6-9-12-24-36 og 48 måneder efter godkendelsestidspunktet som minimum.
- Undersøgelse ved Flyvemedicinsk Klinik hver 14. dag i 6 måneder, derefter

* AMC - Accredited Medical Conclusion:

En konklusion nået i et samråd mellem lægelige, operative, juridiske og eventuelt andre sagkyndige, alle udpeget af Statens Luftfartsvæsen.

hver 4. uge i 1/2 år og herefter hver 3. måned i 1 år - efter godkendelsestidspunktet.

- Rapport fra flyvechef/tjenestedsleder (FLL) hver 3. måned i 4 år (standardrapport med spørgsmål vedrørende problemer i tjenesten, præstationer ved Proficiency Check, antal sygedage, problemer under NIGHT STOPS etc.). I tilfælde hvor personen ikke er ansat i et koncessioneret selskab og derfor ikke kan opfylde kravet om erklæring fra flyvechef eller tjenestedsleder kan denne efter SLV's bestemmelse erstattes af erklæring fra anden relevant instans eller person.
- Begrænsning af certifikat til tjeneste som CO-PILOT ONLY i en periode på 2 år efter godkendelsestidspunktet og herefter i endnu 2 år med begrænsningen AS OR WITH QUALIFIED CO-PILOT ONLY (OML). For flyveledere begrænses certifikatet i 4 år til ikke at måtte udføre flyvekontrolltjeneste alene. For kabinebesætningsmedlemmer begrænses certifikatet til i 2 år ikke at måtte fungere som kabinechef.
- Tilfælde af tilbagefald vil medføre permanent underkendelse.

Minnesota-kuren

Den under PRAKSIS nævnte MINNESOTA-MODEL er en metode til behandling af mennesker, der er afhængige af alkohol. Behandlingen er sammensat af 3 dele:

1. PRIMÆRBEHANDLING, som finder sted på et behandlingscenter. Varighed 3-4 uger.
2. FAMILIEBEHANDLING, som inddrager pårørende, så at de kan få indsigt i problemer i forbindelse med alkoholisme. Varighed 1 uge og begyndende i 3. uge af behandlingen.
3. EFTERBEHANDLING, som strækker sig over de efterfølgende 11 måneder, hvor den pågældende og dennes familie hver 14. dag mødes med ligestillede, og hvor man i grupper diskuterer de problemer, der opstår når en familie påbegynder en ny livsstil.

AFSLUTNING

Der er næppe tvivl om, at erhverv som pilot, flyvemaskinist, flyveleder eller kabinebesætningsmedlem har elementer i sig som efter tilgængelig viden og erfaring kan være disponerende for alkoholproblemer, f.eks. stress, uregelmæssige arbejds- og hviletider, hyppige fravær fra hjemmet, socialt samvær borte fra vante omgivelser - for blot at nævne nogle.

Det er ikke vores opfattelse, at luftfartserhvervet er præget af alkoholproblemer blandt de ansatte, men at nogle har sådanne problemer ved vi - og også at en del gradvis udvikler vaner, som kan udarte til et regulært misbrugsproblem.

Det er vores håb, at denne folder kan medvirke til, at den enkelte ansatte inden for luftfart og certifikatindehavere i øvrigt får en bedre forståelse for alkoholens virkninger og de risici der er forbundet hermed, og en bedre forståelse for den kollega, der har udviklet et problematisk forhold til alkohol.

Statens Luftfartsvæsen er med en forholdsvis liberal alkoholpolitik rede til at hjælpe personer med alkoholproblemer med at bevare certifikattretighederne, men aldrig på bekostning af flyvesikkerheden.

Den enkeltes indsats er imidlertid en absolut forudsætning for at dette kan lykkes.

HJÆLP ALTID DEN KOLLEGA DER HAR BEHOV, ELLER
SØRG FOR AT ANDRE HJÆLPER

DET ER MISFORSTÅET LOYALITET AT DÆKKE OVER EN
CERTIFIKATINDEHAVER MED ALKOHOLPROBLEMER

ALKOHOL MÅ IKKE VÆRE ET TABUEMNE

ET ALKOHOLPROBLEM LØSES ALDRIG VED AT BLIVE FOR-
NÆGTET

Hjælp altid den
kollega der har
behov, eller
sørg for at andre
hjælper